

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja nižja cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinskega peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se bevo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se diagovalijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Anton Slomšek in policija.

I.

Iz Maribora 26. jun. [Izv. dop.]

Narod je individuum v večji meri; raste do mladeniča, moža, starčka in na poti tej išče si zgodovino svojo, vtiska zgodovina narodom njim poseben značaj, in trde in mehke narode spravlja ta zgodovina na dan, kakor trde in mehke ljudi. In je ljudij, pri kojih so se možgani na račun srca razvijali in zopet narobe ljudij, pri kojih srce v organizmu prevladuje. To tudi nabijamo mej narodi. — Rekel bi, da smo Slovani oni mehki ljudje; mehki nam je značaj. Ali ta značaj pozna jedno lepo lastnost in to je hvaležnost za dobrote. — Nij še dosti desetletij hodilo v zatoni, ko se o nas Slovencih celo nič nij govorilo. Mrtva tišina obdajala je duševno življenje našega naroda, in gmotno ga je držal tuj sosed pod svojo trdo kuratelo. Narod je spal; nij si bil svest svoje individualnosti, nij si bil svest svojega človeškega stališča, katerega so Francozi in Angleži uže dolgo povdarjali navzlic onim močem, ki so individuum držali na kladi. Ali daniti se začne mej Nemci, daniti tudi mej Slovani in malimi Slovenci. Prva jutranja zarja tega dneva spremlja Vodnika, hodečega po okrajinah lepe naše Kranje, budečega narod iz dreveža na dan, spremlja naše štajerske domoljube: Danjka, Metelka etc., budeče narod slovenski na skrajnej meji proti Nemštvu na delo, na samosvestno delo. — In ta lepa jutranja zarja svetila je tudi Antonu Slomšku na poti, katero je kot ženijalen mož hodil, z mirnim klicem kličeč narod svoj slovenski na duševno delo. — Ljubezniva podoba je ta Anton Slomšek in zraven orjaška. Glej tam piše mične pes-

nice, v srebrno čistej materinščini, tam piše berilo za ljudsko šolo in tam osnavlja veliko društvo, koje ima narod buditi na dan in zopet drugod nabira denarje, da postavi hram, v kojem dobé talentirani mladiči svojega naroda pogoje življenja na poti do omike, ki jih vodi do svetlih višin znanosti in tu in tam stopa mej svoje rojake, budeč jih na narodno, pošteno delo, in kakor orjak stoji sivolasi na robu groba, motreč dobro, kar je zasejal. — Drugod na svetu take može dobre genije naroda zovljejo. Tudi mi Slovenci Slomška postavljamo na to mesto, in to vsi brez razločka, liberalci tako, kakor konservativci. Je mož, ki se mora z najširjim merilom meriti. Kar je storil Slomšek za Slovenstvo, nij se zakopal z njim, zdaj še le in vedno več se vidi, kako seme, ki ga je tih, ali svetlo plamteča ljubezen slovenskega velicega patrijota zasejala, hojeva v klasje. Luč je prinesel mož mej nas, luč, svetlo luč duševnega bujenja in tako je, prav kozmopolitično rečeno, jeden onih mož, koje narodi postavljajo na mesto, ker človečanstvo svojim genijem oltarje stavlja. Pač je mož ta svoje moči, svoje delo malemu, zapuščenemu slovenskemu narodu daroval, ali tudi ta mali slovenski narodič, ud one velike narodove skupine, ki toliko milijonov ljudij broji ter tako krasne pokrajine sveta v svojej posesti ima, sme duševno živeti, tudi njenu je prostor mej narodi, vsaj kot Slovanu. In slovanska mehka lastnost naše hvaležnosti, postavila je temu možu čez komaj 15 let po njegovej smrti krasen spomenik, kojega se nij treba sramovati.

Ali se naj ljudje zaradi tega mrze ker so to storili? Nemška literatura nam ve povedati, da je te literature velikan, Schiller, dosti gladu pretrpel, da se nij ljudij našlo, ki bi ga ven-

zanesli v mirno zemljo in strupeno bičajo poznejši pisatelji sarkastično zasmehavajoči ta narod, ki se še le čez 100 let spominja tega velicega dobrotnika, ki mu je luč prinesel. Ali bi bilo lepo, ko bi mi mali Slovenci tudi čez 100 let še le se domislili, da je za nas nekaj kdo delal, delal za narodovo boljšo bodočnost, kakor Anton Slomšek! Ne. Mehki značaj smo in hvaležni smo. In izrazili smo to hvaležnost, postavili Slomšku spomenik.

Drugod najde taka slavnost vse v paradi. To se le gnjete uradnikov v svetlih uniformah in vojakov, sploh, tudi oficijalno se pokaže, da se tak velik mož čisla! Mi Slovenci nijmo tako srečni; pri nas je oni „in effigie“ obešen, kdor je pošteno svoje delo, življenje narodu daroval in le neoficijalni ljudje, kojim se nij zamorila domovinska ljubav, prihajajo k takej slavnosti in pod državnim varstvom in cenzuriranim programom smemo slaviti naše može. Slovenci smo jako srečni narod.

In to vedoči, osnovali smo slavnost odkritja Slomškovega spomenika prav skromno; mirno, tiho smo hoteli moža slaviti, kojega bi drugi narodi slavili z vso oficijalno parado; — ali tudi tega nijmo smeli. V ustavnej, liberalnej Avstriji živimo in ta je tako urejena, da denes kacemu komiteju, ki je kojoj slavnost priredil ter to pred več dni oznanil političnej oblasti, par ur pred slavnostjo ukaz pride, da je reč prepovedana in dostavlja se: rekurs se lahko v osmih dneh vloži. Citira se kak paragraf, pa je. Dr. M. Reiser c. k. notar in župan v Mariboru, kojega ime nij dalje znano kakor mesto mariborsko sega, ki je drugače prav nedolžna stvar na svetu, kojega pa je osoda poklicala na sedež mariborskega župana, kar sicer tudi ne pomenja tolikanj, bo prav glasovit mož postal. Veste, kar v cerkev je slugo sv. Hermandati

Listek.

Göthe o Čehih in nas.

Naši nemškutarji in Nemci v deželi, ki imajo pač zmirom polna usta rodoljubja in skrbi za ljudstvo, pa mu pri tem ponujajo le tuj jezik, tujo šego, tujo literaturo — mahajo tudi od nekaj uže in še zdaj kaj radi po onih naših možéh, ki se s težavo trudijo za povzdigo slovenstva, ki delajo za naš jezik in naše slovstvo, ki se ne sramujejo jezika rodne si matere.

Ali tako se obnašajo le ti duševni pritlikovci, ti narodni bastardi (nemškutarji), drugače pa sodi Nemec veleum o našem prizadevanju.

Leta 1827 je Göthe kritiziral „Monatsschrift der Gesellschaft des vaterländischen Museums in Böhmen“, ter pravi o začetkih in začetnikih češke literature tako le:

„Zraven češkega jezika se je zdaj na Češkem v resnici tudi nemški jezik udomačil, ter prevlada v znanstvenih in izobraženih krogih popolnem. V njem izhaja največ knjig in časopisov. A tudi češki jezik je v polnej moči, in čestokrat se tiskajo v tem jeziku knjige, časopisi in brošure za narod. Oba jezika zjedinjujoč in posredovajoč, nobednega ne zamarjajoč, vpljiva društvo narodnega muzeja tudi osobito se svojima obema časopisoma, izmed katerih tukaj govorimo natančno o nemškem, o češkem pa moramo priznati, kateri radi stvarnih razmer v manjšem številu zvezkov izhaja, da je po izdanem letnem poročilu jako obširen in dosti vreden.“

„Hvalevreden trud je gotovo ohranjanje in oživljenje literature, katere jeziku so le ozke meje načrtane, ki je bil dolgo časa le neolikanemu ljudu prepuščen, in kateri se mora z deloma naseljenim, a čez velike

dežele daleč razprostranim državnim in olikanim jezikom skušati, kar zahteva ravno toliko zatajevanja, kolikor moči in spretnosti. (Die Erhaltung und Belebung einer Literatur, deren Sprache sich in engern Grenzen abschliesst, geraume Zeit fast nur dem untern Volke überlassen war, und mit einer theilweise eingebürgerten, über grosse Länder weithin verbreiteten Staats- und Bildungssprache zu wetteifern hat, ist ein gewiss preiswürdiges Bemühen, das eben soviel Selbstverläugnung als Kraft und Geschick fordert) Se ve da mora biti takim prizadevanjem temelj bogatstvo poročil iz starejše češke literature, katere se tudi lahko s klasično dobo imenuje. Ostanki starega jezika v prozi in verzih, zgodovinske pripovedke, zbirke pregovorov, pisma, potne knjige, junaške pesni in narodne popevke se z veliko marljivostjo tiskajo. A temu jedru pridruževa se uže mnogo novejšega dela, pesni

poslal z ukazom, katerega prihodnjic priobčimo: da on ne trpi, da bi se v stolnej cerkvi praznovala slavnost odkritja in kar naravnost je povedal; „und nachdem es in meinem Berufe als Vorstand der polit. Stadtbehörde gelegen ist, darauf zu sehen, damit das der krist-katholischen Andacht geweihte Gotteshaus nicht zum Tummelplatze politischer Demonstrationen missbraucht wird, etc. so ersuche ich das Stadtpfarramt, dass im übrigen jede Predigt oder Anrede gänzlich unterlassen werde. Ich mache Euer Hochwürden hiemit persönlich verantwortlich.“ In tako več. Drzen je mož, kaj ne! In potem je mož, sklicevaje se na neko nikomu znano postavo od 15. novembra 1857 dal čitalničnemu odboru ukaz, da se ne sme slavnost, sploh ne, in ne v prostorih čitalnice praznovati in prepovedal začasno vso delavnost čitalnice, meneč zraven, da bo njeno razdruženje c. kr. namestništvu predlagal. Kdo bi tak energičen stil od mirnega g. dr. Matije Reiserja pričakoval! Dobro je formulare iz prejšnjih, starih zarjavelih let študiral. Pa to vse Slomškovih čestilcev nij motilo. Govoril je prav lepo g. Kosar iz prižnice o Slomšku, bila je maša, Te deum, in v čitalnični restavraciji se je na večer dosti ljudstva nabralo, pustivši politično prokoljene čitalnične prostore prazne, in ljubljanski slavci so popevali, godba je igrala in govorilo se je o Slomšku. O tem pa natančneje prihodnjic.

S kongresa.

Zadnji telegrami so tudi optimistični, to je, sporazumljenje obetajoči in pripovedujoči. Iz Berlina ima „Pol. Corr.“ telegram 25. t. m.: Kongres se bode končal v sredi julija, in bodo potem konference družih kongresnih pooblaščenec, potrditev sklepov le-teh pa bode vršila se v septembru.

Oficijalen telegram iz Berlina 25. junija pa javlja: Grškemu zastopniku se je povedalo, da je na kongres pripuščen. — Turki se obnašajo v vseh večjih vprašanjih rezervirano, v malih pa oponirajo. V današnji kongresni seji so se bolgarska posamezna vprašanja zadovoljivo rešila. Prihodnja seja bode jutri. V včerajšnji seji sta bila Sofija in Sandžak severnej Bolgariji priključena. Srbija in Črna gora sti dobili od Rusije nalog, naj se skušata z Avstrijo pogoditi.

Iz Londona telegram „Timesov“ pripove-

raznega značaja, zgodovinski kritični in celo filozofični spisi. Palacky, ki tudi ta časopis izdaje, Dobrovsky, Hanka, Čelakovsky, Kollar, Sedlaček, Svoboda in drugi so močna vrsta novočeskkih pisateljev, kateri so uže izobraženje narodnega jezika in literature dosta povzdignili, da je oboje zdaj proti navalu časa zavarovano.

„Ne brez začudenja vidimo mej češkimi prevodi zraven jednega spisa od Franklina in nekaterih elegij od Tibulla, navejeno tudi Pin-darjevo prvo olimpsko himno zmagi, in ker je v meri prvotnemu spisu popolnem slična, sme se veliko soditi o bogatstvu in gibčnosti češkega jezika, kakor tudi o nadarjenosti prevoditelja Mahačeka.“

Tako govori velikan Göthe o Čehih in čeških možeh s spoštovanjem in čestito. Pa kako govoré o njih nemški in nemškutarski novinarji, ki se delajo, da so zastopniki Nemštva? Kako govoré o nas, ki smo v enakem stanu?

duje, da je kongres sklenil, da Rusi v devetih mesecih zapuste vzhodno Rumelijo in Bolgarijo.

Drug londonski telegram poroča 24. t. m.: Vse novine se vesele triumfa Anglije v vprašanji omejenja Bolgarije, in pravijo, da vse druge točke so menj nevarne. — No, triumf menda nij baš tako velik.

Preko Carigrada pak poroča telegraf: Poročila o zmanjšanju Bolgarije so v ruske armadi veliko nezadovoljnost prodile. Kljub ugodnim vestim s kongresa, nadaljujejo se pripravljaj za vojsko.

Da ruski narod ne bode prav zadovoljen, da vsega in celega rešenja orientalnega vprašanja ne doseže za svoje velike krvne in denarne žrtve, to je naravno. Ali ravno ruski in slovanski narod je potrpežljiv in proračunljiv, da ve, ka nij vseh dni večer, nekaj velicega je pa vendar doseženo. Več pride z naravno gotovostjo v prihodnji, ne dalnej dobi. Evropa je prisiljena, s Slovanstvom računati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. junija.

O **ministerske** krizi v Avstriji in na Ogerskem se čuje, da precej po uvedeni nagodbi in po končanju kongresa odstopi cislejtansko in ogersko ministerstvo, pa morda celo tudi grof Andrassy. Kdo bodo nasledniki, ali čisto novi možje, ali nekateri stari ostanejo? Na to vprašanje se samo z ugibanjem odgovarja. Lasser pojde gotovo, ker je bolan. Pa tudi druge bi radi dali, zlasti bomo srečni, če g. Stremajer tudi gre in nikdar več ne pride na krmilo.

Vnanje države.

Iz **Srbije** se piše, da je Rusija zopet 60 000 imperialov poslala Srbom za dopolnenje oroženja. — General Fadejev potuje po Srbiji.

Francoske novine se vesele napredka, ki se je baje pri zadnjih vojaških ogledih v francoske armadi in njenem izvežbanji pokazal. „Mi moremo denes brez bahanja trditi,“ — pravi „Rep. franç.“ — „da imamo dobro izučeno, močno, disciplinirano vojsko, defenzivno moč, ki more delavnemu in pustolovnim podjetij sitemu narodu popolno varnost dajati.“

Gambetta je pri banketu v Versaillesu govoril oslavljajoč govor o francoske armadi, katera ne pripada k nobenej stranki, temuč le Francoskej; vsi Francozje morajo pod njeno zastavo složni biti. Gambetta je potem napil složnosti Francozov.

Nemški listi v rajhu nadaljujejo tožbe, da reakcija v Nemčiji čedalje bolj burno veje po deželi germanskej. Tako nij dvombe, kako bodo volitve 30. julija izpale. Pokorni in poslušni hlapci in kimovci Bismarkovi bodo večino imeli.

Na Nemškem sicer obsodbe zaradi razaljenja cesarja nečje nehati. Vsi stanovi in ljudje razne starosti zapadajo tej nemške inkviziciji. Tu je jeden krojač, tam jeden delavec, tam jeden trgovec, tam jeden posestnik ali kajzar obsojen, češ, da je cesarja žalil. To vam je „rajh“ bojazni božje.

Hanoveranski kralj ravno umrlega kralja sin baje neče svojih „pravic“ na hanoveranski prestol trditi, temuč se je s pruskim kraljem pogodil, da dobi naslov vojvoda Cumberlandski in nasledniški princ Braunšvajski, ter konfiscirano premoženje hanoveranske kraljeve hiše nazaj. S tem je konec hanoveranske welfovske agitacije.

Španjska kraljica, komaj nekoliko mesecev omožena, še le osemnajst let stara, je tako nevarno zbolela, da so jo 24. t. m. s sv. zakramenti za umirajoče prevedeli.

Dopisi.

Iz **Celja** 25. junija [Izv. dop.] Britko nas je presunila novica, da je Slomškova

slavnost v Mariboru prepovedana bila! Slavnost, brez politične barve, slavnost, katere bi se bil narod udeležil, ker bi imela veljati možu, kateri je gojil milo nam materinščino. Zagrizenost, gledajoča iz te nemškutarske prepovedi prekoraka meje razuma, in nam daje nov dokaz o puhlem mišljenji naših protivnikov in o krivici, koja se nam godi.

Mej tem, ko se nedolžna slavnost v Mariboru prepoveduje, dopušča se dvema prusofilnim društvoma v Trbovljah sejati protia-vstrijske, cesarstvu nevarne ideje! Ali mi morda tega ne verujete? Koj Vam dokaze podam. Celjsko in ljubljansko telovadno društvo sešla sta se v Trbovljah na sv. telesa dan. Tem je ravnatelj ostriškega rudnika deklariral od sebe zloženo, po prusofilstvu smrdečo pesem, v katerej je očitno in javno simpatiziral s Prusi, v katerej je Slovane grdil, jih „Oesterreich's verzogene Kinder“ imenoval.

„Indessen jenseits un'srer Marken,

„Wir sah'n ein neues Reich entsteh'n,“

tako je dejal, in

„Dass nicht des Deutschthums gute Sitte

„Geh' auf im neuen Slaventhum.“

Jelite, to je dovoljeno? A Slomškova slavnost se prepoveduje! „Erkläret mir Graf Oerindur“ etc.

Zakaj celjskemu telovadnemu društvu, ki meje svojih pravic tako drzno prestopa, da tako razdražljivo politizira, na Slovane zabavlja, celo nij treba prositi za dovolitev izleta, mejtem ko se to od vsakega našega društva zahteva?

Iz **Trsta** 25. junija. [Izviren dopis.]

Naš slovenski časnik „Edinost“ je šel v soboto v policijsko čitalnico. Zaplenjena je bila „Edinost“ zaradi prvega članka, pa pisar državnega pravdnika je na ukaz „Vabilo na naročbo“, — ki je na prvem mestu stalo, — v dekret zapisal, in res je policija s tem — pomotnim in netočnim — ukazom konfiscirala. Glose o tem bi delal, pa menda ne smem, drugače bi še vaš list konfisciran bil, saj živimo v času „svobode“. Škoda je za list; naročniki morajo potrpeti, drugače nij mogoče. Časi so napeti. Bodimo mi vstrajni.

Procesija sv. Telesa je bila prav velikan-ska, posebno je došlo iz daljnega Krasa obilo ljudij, ker so čuli, da bode vsa Kuhnova godba igrala slovenske melodije. Iz zvonika so od daleč zastave vabile h procesiji — toda slovenske nij bilo nobene, ena je bila pač — grška; ako bi namestu grške slovenska trobojnica vihrala, bil bi načelnik Lukša, ultraitalijanismo in magistratovec, gotovo omedlel. Pri državnem poslanci Nabergoji pa je trobojnica vihrala, da je bilo veselje.

Veselica včeraj popoldne na Proseku pri Trstu je bila sijajna, in reči se mora, da take še pri nas nij bilo. Na prostornem dvorišči državnega poslanca g. Nabergoja je bil na prostem postavljen oder; na drugej strani je bila na okrog vsa godba domačega Kuhnovega polka, in kapelnik sam je vodil godbo, katera je slovanske melodije igrala, ki so bile od ljudstva burno sprejete. Ob 5. uri se je začela beseda. Domači pevci so zapeli „Pozdrav“. Peli so jako dobro. Deklamacijo „Mojemu narodu“ deklamovala je gospica Urišarjeva, priljubljena, marljiva in izvrstna deklamovalka ter igralka, tako divno, da je bilo veselje čuti in videti. „Slavjansko“ zapele so domače, lepo narodno oblečene deklice skupaj z moškim zborom tako ginljivo, da se je moralo petje

ponavljati. Zadnje besede ženske pesni: „Da tujcu nevesta nikdar ne bom“, je ogromno zbrano občinstvo z burno pohvalo sprejelo. „Oresta“ je deklamoval g. Urišar prav dobro. Igra „Bob iz Kranja“ je bila prav izvrstno igrana. Tombola se je hitro vršila, in potem se je še le začela prava zabava, ko se je na splošno zahtevanje še jedenkrat „Slavjanska“ zapela, je godba zaigrala „Naprej“, „Pridi Gorenjč“ in druge narodne. Mej odmorom se je govorilo in pelo. G. Dolinar je razlagal kresni večer, ta staroslovanski običaj kresov po slovanskih gorah, kako so potem naznanjevali taki ognji upad barbarskega Turka v slovensko domovino. Dandenes pa nam nij treba proti Turku žgati kresov, ampak ognji, kateri svetijo daleč po vrhovih slovenskih gora, svetijo naj svobodni Slovanov! Burni živio-klici so se na to razlegali. Pesnik slovenski g. Cegnar je napil hišnemu gospodarju, poslancu g. Ivanu Nabergoju, ter mu čestital k današnjemu rojstnemu dnevi, kar je bilo zopet uplamlilo slovensko množico. G. Dolinar potem nazdravi presvitljemu cesarju, kar je občinstvo s sočutjem, trikratnim živio-klicem odgovorilo. Godba pa je zagodla cesarsko himno, in ko je bilo še ploskanje, zagodla je še „Radeckega marš“. Mladina se je veselo pri raznih poskočnicah zasukala, drugi pa so si gasili žejo z dobrim teranom. Počastilo je veselico več slovanskih oficirjev in tudi ogromno število rodoljubov iz Trsta, Sežane in drugih krajev. Teško se je bilo ločiti od veselega kraja, in jutranja zarja je uže zlatila izhod, ko so se zadnji gostje vračali domov. Kresnega slovanskega večera nij Prosek še nikdar takega imel, in državnemu poslancu g. Nabergoju čestitamo iz srca vzhod s tako slovesnostjo v novo lepo hišo, da bi še mnogo let praznoval svoj god, in stal vedno neustrašljivo na braniku za slovenski narod svoj in naš.

Iz slovenskega štajerja 25. junija. [Izv. dop.] Ko sem pred par tedni v „Slovenskem Narodu“ čital članek, v katerem se trdi, da učitelji po slovenskem Štajerji otroke tako hudo in brezpotrebno z nemščino mučijo, nijsem mogel verjeti, in sem še naše učitelje zagovarjal, a pri tej priliki sem izvedel, žalibože, še več, nego je oni članek trdil. Kdo bi si bil mislil, da se v nekaterih šolah — hvala Bogu, da teh nij veliko! — tako strogo vse le v nemščini uraduje; otroci se učé — in to uže v drugem šolskem letu, da še celo v prvem šolskem letu — drugzega deželnega jezika. Ali je potem mogoče v slovnicu kakega vspeha pričakovati. — Na takošnih šolah je pač opravičena tožba, da otroci ne poznajo ne besednih plemen, ne znajo sestaviti stavka; da, še celo čitati ne umejo, pravilno pisati jim nij moč, niti slovenski, niti nemški, črke mešajo nekaj nemških in nekaj slovanskih. — Posebno čudno pa se mi je zdelo to, da se na slovenskih šolah otrokom popolnem slovanskih kmetijskih staršev dajó nemška šolska naznanila, katerih niti otrok, niti starši ne umejo. Ali se nemška naznanila dajó zato, da se ne umejo? in to komu na ljubo? Da so na ondašnjih šolah tudi vse uradne knjige nemške, to se umeje ob sebi. Da pa se nemška šolska naznanila dajejo slovenskim kmetijskim otrokom, to je pa vendar majhen pretir na vaša „pedagogika“. Pa takošne razmere se nahajajo na onih šolah, kjer se še učitelj — jeden ali drugi na-

rodnjakom prišteva! — Tako se na primer dajejo na slovenskih šolah otrokom nemška šolska naznanila v Ponikvi, na jednorazrednici pri sv. Vidu, na dvarazrednej v Teharjih, na dvarazrednej pri Novej cerkvi, in še na nekaterih drugih, katere vam bom pri priliki še naznanil, če boste želeli. Po teh šolah se tudi, če se ne motim, nemščina uže v prvem razredu pridno mlati, da si še nobene postave nij, kedaj se ima nemščina začeti? Koliko se ima vzeti? Za nemščino pa tudi učni črteži nobenega časa, niti jedne ure ne prepisujejo. Tu je le samovolja! Kdo je kriv?

Iz slovenskega štajerja 20. jun. [Izv. dop.] Slovenci smo se pred nekolikim časom (sicer tudi zdaj še) posebno nemškutarjev in nepravilnih Nemcev bali; do slávne vlade smo imeli, kakor se meni zdi, večje zupanje. Pri nas so pa zdaj, zlasti po nekaterih kmetijskih občinah in trgih nekoliko drugačna razmerja. Z redkimi Nemci in še vedno pogostimi nemškutarji bi zmeren in previden Slovenec uže še shajal, tudi bi se dalo s temi ljudmi še pogajati se, ako bi oni od druge strani kjer imajo oni svojo močno zaslonbo, ne dobivali toliko ogromne podpore za svoja načela, na katerih jim pa prav za prav nij mnogo ležeče. Posebno nijso namreč naši nemškutarji več vneti za svoje prazne ideje. Uzrok temu je prvič to, da deloma uže vendar sprevidavajo, da je naravna pravica Slovencev potegovati se za lastni jezik, da drugič ta jezik njim samim mnogo koristi; radi česar se ga ne branijo ravno mnogo v šolah. Tako na pr. so hoteli radgonski in ptujski polunemci, naj bode slovenščina v njih šolah učni predmet, toda na višjem mestu nij bil posebno po volji ta predlog. Na dalje so oni naši nasprotniki tudi radi tega zmernejši, ker jih zelo tare slabo materialno stanje. Slabi časi, to je večkrat nemarnost, so podrli marsikateremu nemškutarskemu tržanu in meščanu nekdanje blagostanje, skrb za vsakdanji kruh jemlje mu torej navdušenje za svoje puhle fraze. Še jeden uzrok politične zmernosti je tudi zadnja, slovanska vojna, o katerej ne pišejo vsi nemški listi, kateri jim v roke dohajajo, ravno po turški. Tudi o Slovanih in o Slovencih se ne nahajajo tako velike in neresnične zabavljičice, kakor nekdanj, da si je še sploh njih zabaljanje proti slovanskim narodom nepošteno in zelo pristransko. Velik uzrok mirljivejšemu nasprotovanju naših nemškutarjev je pa tudi naša (slovenska) malomarnost, naša nedelavnost, naše nepotrebno spoštovanje nasprotnikov, naš velik, velik strah pred vladnimi možmi. Nekoliko večja neustrašljiva delavnost, eneržija od nas Slovencev bila bi nam v večjo korist, nego zdanje skrivanje po kotih in molčanje.

Imamo pa mi Slovenci hude nasprotnike v onih ljudeh, kateri morajo podpirati zdanjo sistemo, ki je, kakor znano, namenjena v propad Slovanom, kateri morajo biti v onej državi, kjer se take reči godé. Natančneje izraziti se, mi ne pripušča skrbljivi vaš državni pravdnik.

O, ti ljudje so hudi. Prosili smo jih Slovenci — Slovenije, pa je nam ne dajo, prosili smo slovenske univerze, vse zastonj, tudi slovenske pravoslavne akademije nam ne dajo. Kaj še! Še slovenskih srednjih šol nam ne privoščijo, niti ene slovenske srednje učilnice nam ne dajo. Človek bi rekel, da vsaj učiteljske preparandije so slovenske, pa tudi ne;

kajti niti jednega čisto slovenskega učiteljišča nij. V Mariboru, Celovcu, Ljubljani, — vse je nemško, v Gorici in Kopru pa se večina predmetov v nemščini predava. O, v ljudskih šolah, v narodnih šolah po Slovenskem pa ima vendar slovenščina prvo mesto. — Žalibog, žalibog, nema ga ne, tudi tu je skoraj uže v kot postavljena, tudi tu se le mačehovsko z njo ravna. Prava mati, rekel bi, kakor matica pri čebelah, je le nemščina. Za njo je ukazano največ skrbeti, njo bi moral učitelj najvažje gojiti, ako hoče v milosti biti, ako se hoče starostne doklade nadejati, ako se nečebati prestave iz službenih ozirov, ali celo iz — disciplinarnih uzrokov.

Slovenske knjige otrokom zelo priporočevati, slovenske knjige (razen onih malih iz c. kr. založbe) otrokom v roke dajati, je nevarno, silno nevarno. Kdor spiše eno slovensko knjigo, dobi piko v katalogu onih gospodov, kdor spiše več knjig, pride v črne bukve, njemu se grozi, da se naposled sam ustraši in lasten svoj trud sežgati hoče. Hudi, hudi časi so zdaj za vnete domoljube.

Domače stvari.

— (Izpiti zrelosti) so pismeno na zavodu za učiteljice v Ljubljani bile 17. 18. 19. in 21. t. m.; na učiteljišči bodo jutri končani. Ustni in praktični izpiti zrelosti bodo na prvem zavodu 8. julija, na poslednjem 13. julija. V soboto 13. julija se šolsko leto konča.

— (Odbor ljudske kuhinje) v Ljubljani bode tudi letos na rojstveni dan cesarjev 18. avg. ubogim napravil kosilo zastonj.

— (Narodno bralno društvo) v Borovnici napravi dné 30. jun. veselico. Program je: 1. Pozdrav g. podpredsednika. 2. Petje: Bratje v kolo (Nedved.) Jadransko morje (Heidrich.) 3. Govor g. Dolinarja (ured. Edinosti.) 4. Tombola, 5. Ples. Vstopnina za osebo 20 kr. Začetek ob 6. uri zvečer. K tej veselici uljudno vabi, katera bode pri ugodnem vremenu na prostem. Odbor.

— (Iz Vipave) se nam piše v pojasnilo da glede izseljevanja v Bolgarijo stvar dozdej še nij dalje prišla, nego da nameravata dva mala posestnika doli iti. — Je tudi prav. Domovine se držati v zlih in dobrih časih — to je bilo geslo naših pradedov.

— (Izpred porotnega sodišča.) Pred tržaškimi porotniki sta te dni stala dva ključavničarja Jože Anžlovar, doma iz Št. Vida na Dolenjskem in Jakob Svetina iz Rodika pri Sežani, — obdolžena, da sta v Stuttgartu na Nemškem vlomila po noči v štacuno bankirja Sontheima in ukradla 28,400 mark denarja. Ali porotniki nijso menda bili prepričani dokaza njiju krivde, ker sta okrivljenca dokazovala, da sta bila tačas v Monakovem, — zato so ju nekriva izpoznali in sta bila oba iz zapore izpuščena.

— (Samoumor.) V Celji se je vodnik 8. lovskega bataljona ustrelil zaradi tega ker bi bil imel nekaj časa zaprt biti.

— (Kravji tatovi.) Iz Ljutomera se nam piše: V nedeljo po noči so v Stročjej vasi tik Ljutomera Novaku, posestniku in občinskemu predstojniku, 2 kravi ukradli. Poskusili so tudi v Pošgradji, a se jim nij posrečilo, ker so psi ljudi prebudili. Bilo je 24. t. m. še precej sejmov v Ljutomerskej okolici, zato so se bržkone nekateri potepuhi iz Ogerskega priklatili, ter tako predrzno kradli.

Razne vesti.

* (Velikanski kanoni.) V ljalnej fabriki Kruppovej se lijejo strašno veliki kanoni, 10 metrov dolgi. Stebla bode iz njih 550 kilogramov teška, in se bode poldrugi cent smodnika za en strel potrebovalo. En tak kanon ima Rusija, zdaj se dela jeden za Norvegijo.

* (80 let starsamomilec.) V Pečuhu se je ustrelil 80 let star Ludovik Spatič zato ker so mu zdravniki na Dunaji dejali, da se njegova ušesna bolezen ne more več ozdraviti.

* (Nesreča na železnici.) Na kolidvoru zapadne ž. v Lincu se je unesrečil delavec Miha Kiš. Hotel je namreč čez tir iti, predno je prišel vlak, ki se je peljal v Veles, a zapazil nij nekega drugega vlaka, ki je ravno prišel od Velesa; mašina tega vlaka ga na tla podere, a obvisel je z jedno nogo na železni pometalki pri mašini. Mašina ga vleče kakih 150 metrov soboj, tako, da mu je bila glava mej kolesi mašine. Ker vodja mašine nij videl nesreče, ustavil je še le na klice občinstva vlak; Kiš je hudo ranjen in se dvomi, da bode okrevl.

* (Nobiling), strelec na nemškega cesarja, ki je potem tudi sebi kroglo v glavo spustil, počuti se zdaj uže bolje, vstane v postelji in je z apetitom ter nekoliko odgovarja. Iz njegovih odgovorov pa zdravniki sodijo, da je zblaznel. Izgubil je preveč možgan.

* (Lakota na Kitajskem.) Kitajski časopisi pravijo, da je na Kitajskem uže nad 5 milijonov ljudi od lakote umrlo, in ne more se resnica več dvomiti, da ljudje — mrliče jedo. Uradno poročilo „državnega pekinškega časopisa“ od Li-Honiena, guvernerja v Hononu, in Yana, višjega komisarja podpornega urada, pravi: „V prvem času te strašne lakote, jedli so ljudje mrliče, pozneje jedli so pa močnejši Kitajci one, ki so bili slabši. Boda je zdaj uže tolika, da ljudje svoje lastne sorodnike jedo. Bolj strašnih razmer doslej zgodovina ne pripoveduje, in ako se ne pomaga hitro ljudstvu, poginilo bode vse od glada v teh krajih.“ Soglasno s tem poročilom piše katoliški škof v Šan-si, msgr. Monagatta iz Tai-Yuen, glavnega mesta one pokrajine, kjer je beda največja: „Doslej jedli so le mrtvace, zdaj pa še zato žive pobijajo. Mož sné svojo ženo, starši jedo svoje otroke in nasprotno, kakor se vsak dan sliši.“ Vlada je doslej le malo ljudem pomagala, in cesar je izdal ukaz, v katerem si sam sebi pregrehe očita ter pravi: „Zemlja tisoč Li-jev je opustošena in več je onih, ki so umrli, kakor onih, ki še živijo! Kako moremo to strpeti? Mi, ki imamo dolžnost, skrbno paziti nad milijoni svojega prebivalstva, mi čutimo, da smo smrt vsacega podložnika s svojimi grehi zakrivil.“ Cesar kitajski misli, da bodo ljudje na Kitajskem vsled tacega praznega govoričenja siti.

* (Blazen ali goljufen?) 7 let ima uže pariška policijska sodnija z neko osobo opraviti, ki tudi sodnijskim zdravnikom mnogo preglavice dela, in se zove Charles Chesneau, o katerem se ne vé, ali je blazen, ali pa je prav spreten goljuf. Kaznovan bil je uže čestokrat, ker je različne zlatarje in druge kupce s tem ovaral, da se je imenoval vojvoda Mouchy, ter je pod tem naslovom velike dragocenosti od njih izvalil. Sodnijski zdravniki so dejali, da je blazen, akopram je sam določno trdil, da nij; dejali so ga v norišnico, katera ga je pa kmalu kot duševno popolnem ozdravelega izpustila. Takoj je pričel zopet s svojo staro navado, ter je zdaj svoje goljufije celo pod imenom svojega preiskovalnega sodnika nadaljeval. V novejšem času prideval si je ali ime Gambettovega tajnika, ali kneza Orlovega, ter je pod imenom ruskega poslanika skušal zlatarja Sandoza za dragocenosti 30.000 frankov ogoljufati. Minoli petek stal je Charles Chesneau zopet pred sodnijo, in zopet zdravniki nijso složni, ali je Charles pameten ali neumen. Sodnija pa je izrekla, da je pri polni pameti, ter ga je na 6 mesecev ječe obsodila. Ko Charles to sliši, zmagovalno

vsklikne: „Zdaj se vendar previdi in se prizna, da nijsem blazen. Bil je pa tudi uže skrajni čas, kajti 7 let pravijo zdravniki, da sem norec!“

* (Prezgodnje žalovanje.) Star krmilar, ki je pa imel mlado ženo, odpotoval je minoli petek od Bremerhavna na svojej ladiji na Španjsko. Dan po njegovem odpotovanju, razgrajal je pa na morji hud vihar, ki se je čutil tudi na nemškem nabrežju. Mlado samotno vdovo je pozno v noči istega dneva trikratno trkanje na vežne dveri iz spanja prestrašilo; tresoča se na vsem životu, vstane ter pogleda skozi rožljajoča okna, in zdi se jej, da vidi zunaj moža stati. V prvle je mislila, da se je njen mož vrnil, a kmalu se je preverila, da je to nesrečo oznanujoči strah „klabavterman“. S krikom zleze zopet pod odejo, ter si obraz zakrije, kakor preplašeno dete. Ko je čez nekoliko časa izpod odeje malo pogledala, bila je prikazen uže izginila. Dva dni pozneje, ko je šla mlada udova mimo krčme, kjer je navadno njen ljubi mož popival prej svoj „žganček“, pové jej krčmar s žalostno kislim obrazom, da se je ladija, s katero se je njen mož odpeljal z ljudmi in živalimi vtopila. Strmenje! Tedaj je bila vendar oni večer prikazen nesrečo napovedala. In njen ljubi mož! Vse jo je moralo tolažiti, botri in botrce, a mlada vdova se nij dala utolažiti. Slučajno se je pa onega viharne večera na čolnu stari krmilar rešil, in štiri dni pozneje vrnil se je v svojo hišo veselega srca. A žena in mož vsklikneta, ko se zagledata; mož od jeze, žena od strahu, kajti v njenem naročju bilo je uže nekaj, s čim se je za izgubo svojega ljubega moža hotla tolažiti. Krmilar je preveril z debelo vrvjo v roci žalujočo vdovo in tolažilca njenega, da še prav krepko živi.

Tuji.

25. junija:

Evropa: pl. Schwarzfeld iz Celovca. — Tomše iz Gradca.

Pri Sloani: Weinberger iz Dunaja. — Hrovat iz Gradca. — Volk iz Kranja. — Polak iz Dunaja. — Rant iz Polhovega gradca.

Pri Malici: Bardach iz Dunaja. — Weiser iz Brna. — Milch iz Dunaja. — Pfan iz Gradca. — Hradetz iz Dunaja. — pl. Gutmansthal iz Trsta. — Hašniš iz Dunaja. — Vrhovšek iz Trebna. — Ostermayer iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Ribano iz Zagreba. Pri Zamorci: Nenerman iz Trsta. — Muhr iz Gradca.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na prvo polletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponové.

„Slov. Narod“ velja: Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.

Za četrt leta 3 „ 30 „

Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — „

Za četrt leta 4 „ — „

Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti prejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Dunajska borza 26. junija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld. 30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 „ 40	„
Zlata renta	74 „ 80	„
1860 drž. posojilo	113 „ 75	„
Akcije narodne banke	849 „ —	„
Kreditne akcije	245 „ 30	„
London	116 „ 80	„
Napol.	3 „ 37	„
Č. kr. cekini	5 „ 57	„
Srebro	101 „ 95	„
Državne marke	57 „ 70	„

Tržne cene

v Ljubljani 26. junija t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 94 kr.; — rož 6 gld. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 90 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 6 gld. 34 kr.; — koruza 6 gld. 20 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 70 kr.; — fižol hektoliter 10 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gl. 70 kr.; — špeh povojen — gl. 75 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govednine kilogram 54 kr.; — telečnine 52 kr.; — svinjsko meso 70 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gold. — kr.; — mehka 4 gld. — kr.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za morjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vitne karte in pisemske zavitke. (158—26)

Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenschirme,
Wagendecken (Plachen), Bettelunterlagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštne povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalfornski povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Slovenske lepoznavske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tatenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.
2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja, češki spisala Karolina Světa; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešeren, Prešerin ali Prešeren, sp. Fr. Lestik. — Telečja pečenska, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodnej tiskarni“ in jih dobi po poštne povzetji. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.